

Datum 2019-01-13
Vår referens MEA
Er referens S2019/04058/FS

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Remissvar Digfysiskt vårdval – Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet (SOU 2019:42)

Kompetensföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag med verksamhet inom rekrytering, omställning och uthyrning. Vår främsta uppgift är att säkerställa en fortsatt väl fungerande och expanderande bransch för kompetensföretag i Sverige.

Inledning

Kompetensföretagen tackar för möjligheten att inkomma med remissyttrande på rubricerat betänkande. Kompetensföretagens yttrande fokuserar på kapitel 13–16 som beskriver branschen och de förslag i kapitel 17.6 som särskilt berör branschen.

Särskilt yttrande

Kompetensföretagens ordförande Eva Domanders har varit expert i utredningen och avgav ett särskilt yttrande med invändningar rörande beskrivningen av branschen. I slutbetänkandet har delar av de framförda synpunkterna omhändertagits, vilket är glädjande. Dock kvarstår en del formuleringar och ordval med en negativ inställning till bemanning i allmänhet och vårdbemanning i synnerhet. Vidare hänvisar utredningen i vissa delar till gamla rapporter, vilket kan ge en missvisande bild av branschen. Kompetensföretagen vill särskilt uppmärksamma regeringskansliet på detta och återkommer gärna i det kommande beredningsarbetet för att inge mer aktuella kostnadsberäkningar.

Synpunkter på utredningens förslag

Kapitel 17.6.1 innehåller utredningens rekommendationer och förslag avseende inhyrd personal.

Utredningens rekommendation:

1. Landstingen bör samverka bättre vad gäller frågor kring bemanning.

Kompetensföretagen delar utredningens rekommendation. Möjligheterna att lära av varandra är goda och det finns flera goda exempel som kan spridas vidare till andra. Till detta kan läggas att branschen själva har mycket att tillföra och gärna medverkar i denna samverkan. Bland annat finns omfattande erfarenheter om hur upphandlingar genomförs, både vad som fungerar bra och mindre bra, från Sverige och från andra länder.

2. Bland annat bör de gå samman nationellt och/eller alternativt sjukvårdsregionvis, för att göra samordnade upphandlingar av bemanningstjänster.

Kompetensföretagen menar att det inte finns någonting i utredningen som pekar på att just samordnade avtal skulle leda till att utredningens mål eller uppdrag kan förverkligas, dvs att minska regionernas inhyrning. Utifrån ett branschperspektiv kan det vara fördelaktigt med samordnade avtal om det innebär högre kvalitet i upphandlingarna, bättre fungerande avtal än idag när det gäller avtalstrohet och om det läggs tillräckliga med resurser på avtalsuppföljningen. Men att ha enbart ett enda nationellt avtal med ett fåtal avtalsleverantörer skulle troligen innebära negativa konsekvenser för konkurrensen.

3. SKL bör kartlägga landstingens modeller för upphandlingar för att möjliggöra lärande.

Kompetensföretagen har inget att invända på utredningens rekommendation. Det finns all anledning att möjliggöra lärande. Branschen har ofta tagit initiativ till erfarenhetsutbyten i anslutning med genomförda upphandlingar och har dessutom tagit fram ett förslag till modell vid upphandling av bemanningstjänster. Modellupphandlingen är ett sätt att ingående beskriva bemanningsupphandlingars olika faser: förberedelsefas, genomförandefas och avtalsfas. Den finns i sin helhet på [Kompetensföretagens hemsida](#).

Utredningens förslag:

4. Upphandlingsmyndigheten ska få i uppdrag att ta fram specifik vägledning för bättre upphandling av inhyrd personal inom hälso- och sjukvården.

Det finns tidigare erfarenheter från statliga myndigheter som har lagt ner stora resurser på att ta fram vägledningar inom vårdrelaterade upphandlingar. Det är

viktigt att dra lärdomar från deras arbete innan man genomför förslaget med nya vägledningar. Exempelvis kan nämnas Kammarkollegiets [stöd för kommuner och landsting som upphandlar enligt lagen om valfrihetssystem](#) från 2011 och Nuteks [En vägledning för beställare och upphandlare inom vård och omsorg](#) från 2014. Inga av dessa vägledningar har fått någon större spridning. Tvärtom fanns det en misstro bland de upphandlande myndigheterna mot vad vägledningarna hade för nytta.

Dessutom ska det sägas att Upphandlingsmyndigheten tidigare har fått liknande förslag från statliga utredningar, vilket föreslås ska utföras vid sidan av myndighetens huvudsakliga uppdrag. Det är bra att utredningarna ser offentlig upphandling som strategisk viktig och att Upphandlingsmyndigheten som en central myndighet. Men det blir ett problem om myndigheten inte kan koncentrera sig på sina huvuduppgifter.

Istället för vägledningar föreslår Kompetensföretagen att Upphandlingsmyndigheten skapar mötesplatser för dialog och kunskapsutbyte mellan myndigheter och leverantörer.

5. Upphandlingsmyndigheten ska också ta fram vägledningar för samordnade eller gemensamma upphandlingar inom området.

Kompetensföretagen har samma synpunkter som är beskrivna ovan, se punkt 4.

Utredningens rekommendation:

6. Regeringen bör fortsätta bevaka utvecklingen på området.

Kompetensföretagens tycker att utredningens förslag är bra. Bristen på kompetens till välfärdstjänster bör vara en strategisk fråga för regeringen under en lång tid framåt. Det blir allt svårare att hitta medarbetare och arbetsmarknaden är i förändring. Allt fler medarbetare kan tänka sig att arbeta för andra arbetsgivare än för enbart den offentliga vården. I detta sammanhang är det viktigt att regering och myndigheter ser andra arbetsgivare som en tillgång istället för något som behöver motverkas.

Kompetensföretagens ytterligare kommentarer

Det förvånar att utredningen inte har lagt fram förslag som skulle kunna bidra till förbättringar, till exempel för att förbättra avtalstroheten i befintliga upphandlade ramavtal. De upphandlande myndigheternas styrning kan bli bättre exempelvis genom att bättre nyttja beställningssystem och att lägga mer resurser på uppföljning.

Förslagen vilar också på en märklig föreställning om att inhyrningen inte kommer att behövas. Stora, personalintensiva sjukvårdsregioner kommer alltid ha ett behov av att täcka upp vid tillfälliga vakanser, personalförändringar och under säsongsvariationer. Snarare borde man bejaka möjligheten att kunna samverka

bättre med branschen. Branschen kan ju istället ses som en möjliggörare för att locka till sig fler talanger, till ett mer attraktivt arbetsliv för fler individer.

Kompetensföretagen saknar också förslag från utredningen som skulle kunna göra upphandlingar av vårdbemanningstjänster bättre. Troligen genom att bli bättre på att fatta strategiska beslut, se över sina processer, ställa relevanta krav, följa ingångna avtal och följa upp.

Kompetensföretagen vill också påminna om att det redan finns en auktorisation som är utvecklad av branschen själva. Det finns alltså inget behov av en statlig auktorisation för bemanningsföretag. Kompetensföretagens auktorisation har använts i offentliga upphandlingar på så vis att den har gett ett mervärde för den som har innehaft auktorisationen, därmed har det också varit förenligt med LOU. Ett ökat användande av auktorisationen i offentliga upphandlingar är välkommet och skulle göra det enklare för de upphandlande myndigheterna att kontrollera kvaliteten hos leverantörerna.

Med vänlig hälsning

Martina Elfgren Lilja
Förbundsjurist

Stefan Holm
Expert offentlig upphandling